

Явор Гърдев

ДЪРЖАВНОТО СЕМЕЙСТВО

- За какво ни е да се занимаваме с *Крал Лир* днес, когато парчетата, на които беше разкъсана европейската карта в Ялта скоро ще бъдат окончателно залепени и лепилото ще започне да съхне?
- Защо ни е да знаем за този крал, за неговата държава, за дъщерите му и техните обременени с власт мъже, когато неолибералната ера е на прага ни и въоръжена с консолидирания си корпоративен капитал, всеки миг ще влезе в лилипутската къщичка на патриархалното ни общество, ще помете (не от лоши чувства, а ей-така поради недоглеждане) остатъците от анахронична емоционалност и ще освежи спарения въздух на фолклорно-битовата ни идентичност с универсални синтетични ароматизатори?
- Защо ни е да питаме за Лировата лудост точно в момента, когато интеграционната машина на стария континент започва да отчаяно да буксува в бурениясалите ниви на местните кланови идентичности?

Ето защо:

- Защото българското общество, както и другите балкански общества, е кланово-корпоративно. Властта в него зависи от родово-битови взаимоотношения в по-голяма степен, отколкото европейската модерност допуска. В това не се различаваме особено от съседите си. Клановият принцип е в основата на албанските партии, гръцките политически семейства, турските индустриални фамилии. Клановите взаимоотношения в последна сметка са контра-интеграционни. В трайна перспектива те са предпоставка за разпад, защото пряко зависят от кръвното онаследяване, от евентуалния пол на правопримниците, от възможната липса на правопримници... С две думи, политическата и финансова стабилност на клановите общества и даже държавното им единство са поставени в пряка зависимост от репродуктивните способности на

бащите-тартори. А това, както ще видим в *Крал Лир*, си е политическа беда.

- Защото българското общество все още не се е откъснало от практиката на прякото комунално-битово съжителство между хора от съвсем различни поколения и следва да види в *Крал Лир* до какво оскотяване може да се стигне в такова съжителство.
- Защото българското общество лесно свикна да мисли света и да вижда явленията в него през универсалната призма на властово-икономическия интерес и не е зле да си спомни чрез *Крал Лир*, че понякога личната емоция може да доминира над държавната целесъобразност и че цялата човешка проблематика не може да бъде сведена до калкулативна логистика на човешките ресурси.
- Защото, в последна сметка, на всеки от нас може да се наложи в някой момент от живота си да поноси на гръб през бурите на новия световен ред близък роднина с голямо его и крехка чувствителност. И ако товарът на егото започне да става непосилен, а крехката чувствителност - твърде крехка за издържане, пак семейната сага *Крал Лир* ще напомни на нас - по-адаптивните, че универсалните синтетични ароматизатори, макар и безвредни за озоновия слой в атмосферата, могат сериозно да увредят озоновия слой на анахроничната и все пак някак симпатична патриархална душа.

22.02.2006